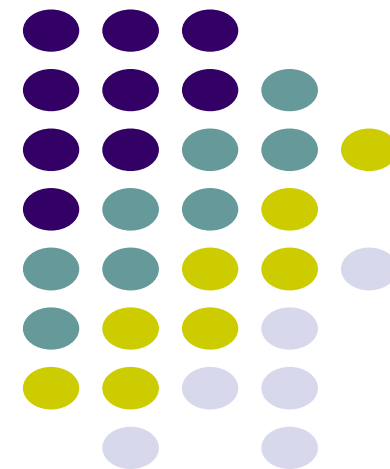
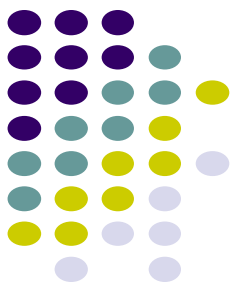

ตัวแปรชนิดพอยเตอร์ (Pointer)

สธ 113 การออกแบบโปรแกรมทางธุรกิจเบื้องต้น

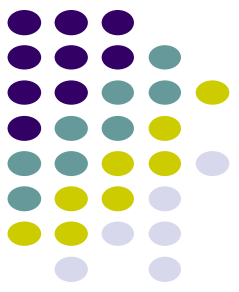

พอยเตอร์ (Pointer)

- **พอยเตอร์ (Pointer)** เป็นตัวแปรชนิดพิเศษในภาษา C ทำหน้าที่เก็บตำแหน่งที่อยู่ (Address) ของตัวแปรชนิดอื่นๆ ที่อยู่ในหน่วยความจำ แทนที่จะเก็บข้อมูลเหมือนกันตัวแปรพื้นฐานชนิดอื่นๆ
- ตัวแปรพอยเตอร์มีลักษณะคล้ายตัวแปรตารางอาเรย์ แต่ที่แตกต่างกันคือ ตัวแปรตารางอาเรย์จะเก็บเฉพาะค่าต่างๆ ที่เป็นชนิดกันเดียวกับตัวแปรอาเรย์ แต่ตัวแปรพอยเตอร์จะเก็บเฉพาะค่าตำแหน่ง **Address** ตัวแปรเท่านั้น

การประกาศตัวแปรพอยน์เตอร์ (Pointer)

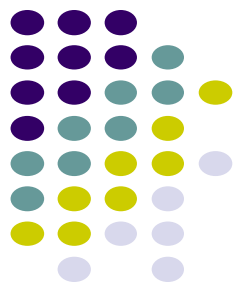

❖ รูปแบบ

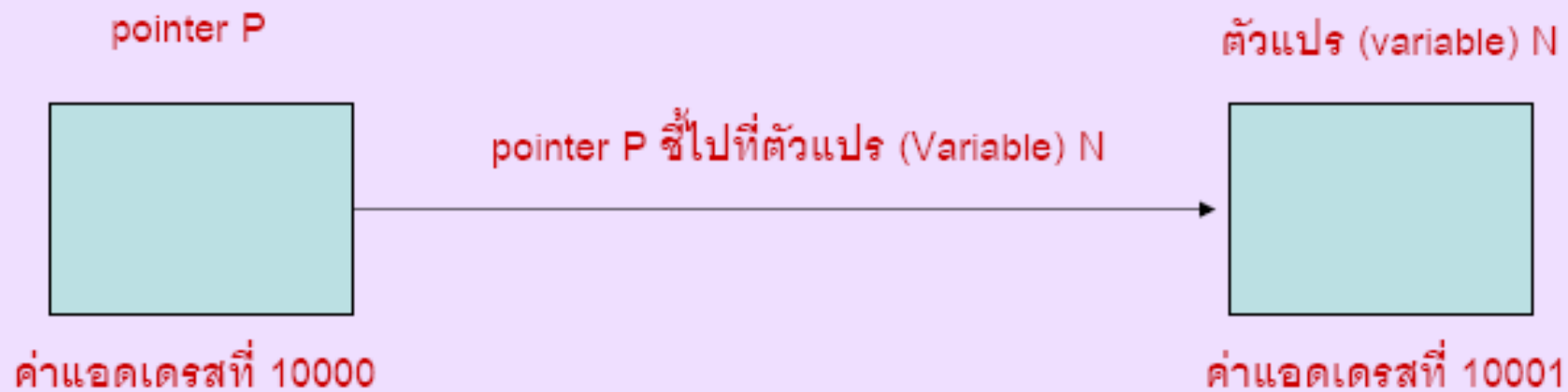
```
Type * Variable Name
```

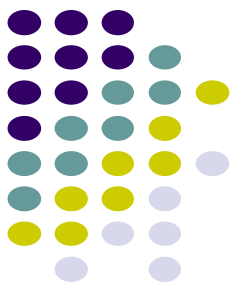
❖ Type หมายถึง ชนิดข้อมูล

❖ * Variable Name หมายถึง ตัวแปรพอยน์เตอร์ (pointer) จะมีเครื่องหมายดอกจัน * (Asterisk) นำหน้าตัวแปร

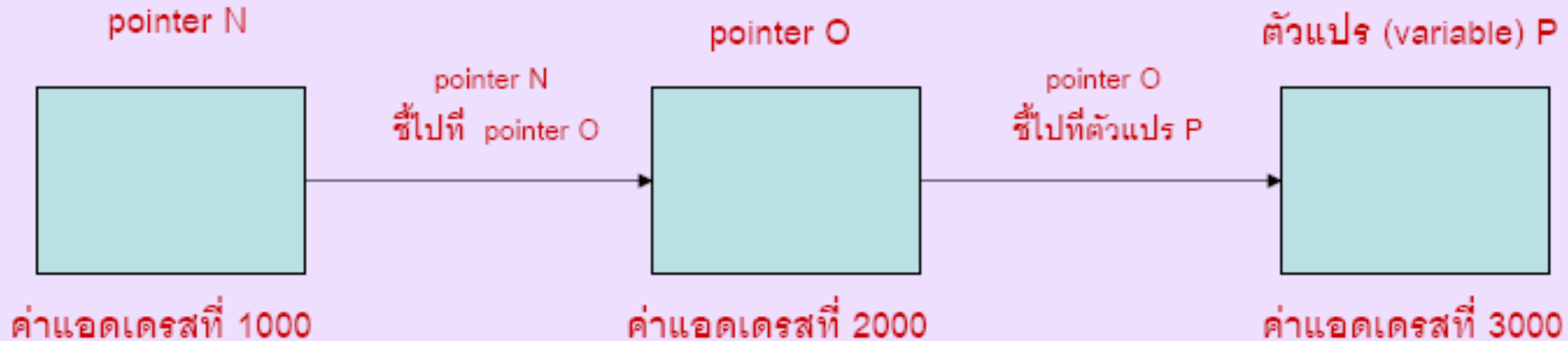

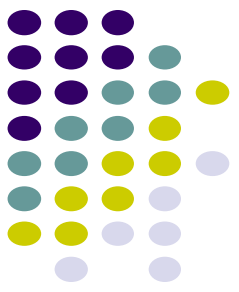
1. Direct Pointer หมายถึง การนำตัวแปรพอยน์เตอร์ (pointer) ไปชี้ค่าที่อยู่ (address) ของตัวแปร ตามรูปต่อไปนี้

2. Indirect Pointer หมายถึง การนำตัวแปรพอยน์เตอร์ (pointer) ตัวหนึ่ง
ซึ่งไปยังตัวแปรพอยน์เตอร์อีกตัวหนึ่ง ที่เรียกว่า Pointer to Pointer ตาม
รูปต่อไปนี้

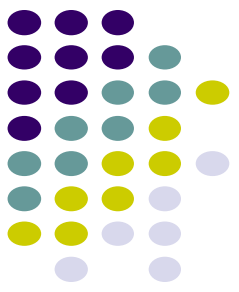

การใช้งานพอยเตอร์ (Pointer)

ตัวอย่างการเขียนคำสั่งเพื่อประกาศตัวแปร pointer

- **int x;** สร้างตัวแปรชนิด int ชื่อ x สำหรับเก็บค่าจำนวนเต็ม
- **int *pt_x** สร้างตัวแปร pointer ชนิด int ทำให้ pt_x ใช้สำหรับเก็บตำแหน่งที่อยู่ของตัวแปรชนิด int เท่านั้น
- **float *pt_num** สร้างตัวแปร pointer ชนิด float ทำให้ pt_num ใช้สำหรับเก็บตำแหน่งที่อยู่ของตัวแปรชนิด float เท่านั้น
- **char *pt_ch** สร้างตัวแปร pointer ชนิด char ทำให้ pt_ch ใช้สำหรับเก็บตำแหน่งที่อยู่ของตัวแปรชนิด char เท่านั้น

❖ ตามปกติ เมื่อเราประกาศค่าตัวแปร คอมไพเลอร์ (compiler) จะจองเนื้อที่หน่วยความจำให้กับตัวแปรนั้น โดยแต่ละค่าตัวแปร จะมีค่าที่อยู่ (address) ของตัวแปรแต่ละตัว สำหรับจัดเก็บข้อมูล

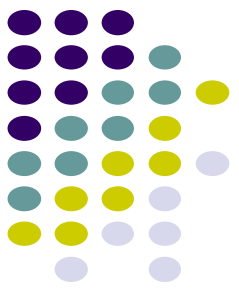
❖ เช่น

```
int    score = 90
```

```
char   name = "ABC"
```

สมมติว่า ตัวแปร score มีค่าที่อยู่ (address) ที่ 1000 เก็บข้อมูล 90 และตัวแปร name มีค่าที่อยู่ 1001 เก็บข้อมูล ABC สามารถแสดงค่าตารางได้ดังนี้

ตัวแปร / ค่าที่อยู่	1000	1001	1002	1003
Score	90			
Name		ABC		

ตัวดำเนินการที่ใช้กับตัวแปรพอยเตอร์

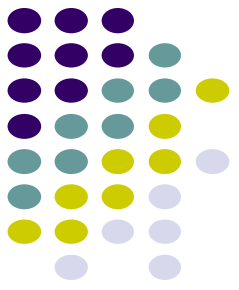
1. แสดงตำแหน่งข้อมูลด้วย & (address operation)

- เครื่องหมาย & (Ampersand) ใช้ในการกำหนดตำแหน่งที่อยู่ของตัวแปรให้กับพอยเตอร์ โดยเมื่อสร้างตัวแปรชนิดพอยเตอร์มาแล้ว วิธีการที่จะนำค่าตำแหน่งในหน่วยความจำของตัวแปรใดๆ มาเก็บไว้ในตัวแปรพอยเตอร์ได้นั้น ต้องใช้เครื่องหมาย & โดยให้เขียนเครื่องหมาย & นำหน้าชื่อตัวแปรในหน่วยความจำ

วิธีการประกาศตัวแปร

```
pointer=&variable;
```


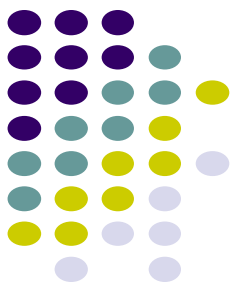

ตัวดำเนินการที่ใช้กับตัวแปรพอยเตอร์

PV = &V;

เครื่องหมาย “&” หมายถึง ที่อยู่ของ V (Address Operator)

พอยเตอร์ (Pointer)

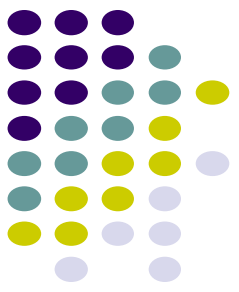
- ☒ พอยเตอร์จะเก็บค่าตำแหน่งหรือแอดเดรสในหน่วยความจำของตัวแปรอื่นๆ ไว้
- ☒ ปกติการประกาศตัวแปรในการเก็บข้อมูลเป็นดังนี้

```
☒ int age = 23;  
☒ char char = 'a';
```

- ☒ การประกาศแบบพอยเตอร์

```
☒ int age;  
☒ age = 23;  
☒ int *pointer;  
☒ pointer = &age;
```

- ☒ ตัวแปรพอยเตอร์ age จะไม่ได้เก็บค่า 23 แต่จะเก็บค่าตำแหน่งที่ข้อมูล 23 เก็บอยู่แทน

พอยเตอร์ (Pointer)

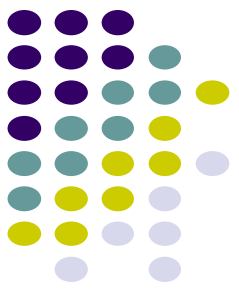
- Pointer เป็นตัวแปรประเภทหนึ่งในภาษา C ที่ต่างจากตัวแปรทั่ว ๆ ไปคือ ตัวแปรทั่ว ๆ ไปจะประกาศแบบนี้คือ

int a,b,c;

a=b=10;

c=a;

โดย c จะเก็บค่า 10

พอยเตอร์ (Pointer)

- แต่ถ้าประกาศดังนี้

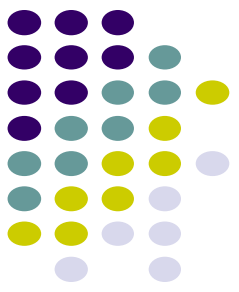
```
int a,b;
```

```
int *c;
```

```
a=b=10;
```

```
c=&a;
```

จะเห็นได้ว่า ตัวแปร `c` เป็น `pointer` และให้ `c=&a` ฉะนั้น `c` จะไม่ได้เก็บค่า `10` แต่ `c` จะเก็บตำแหน่งของตัวแปร `a` ที่อยู่ในหน่วยความจำ และทำให้ `c` สามารถเข้าถึงข้อมูลในตัวแปร `a` ได้

แสดงตำแหน่งข้อมูลด้วย & (address operation)

ตัวอย่าง

```
int    Num = 1000
```

```
int    *N
```

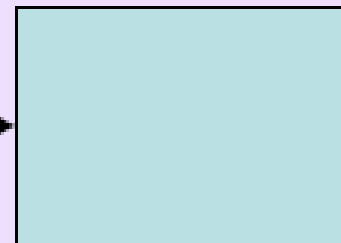
```
N = &Num
```

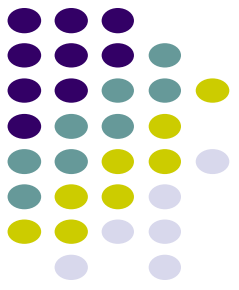
แสดงการชี้ของตัวแปรพอยน์เตอร์ *N ไปที่ตัวแปร Num

N

Num

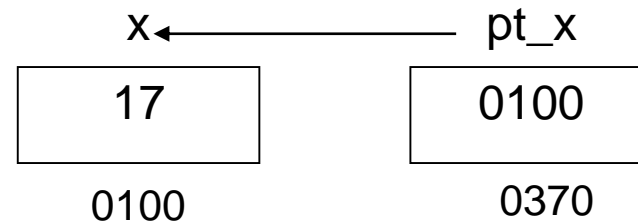
แสดงตำแหน่งข้อมูลด้วย & (address operation)

- ตัวอย่างการใช้เครื่องหมาย &

```
int x=17;
```

```
int *pt_x;
```

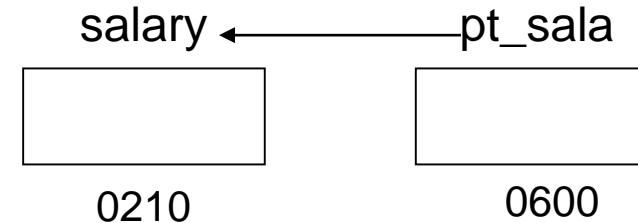
```
pt_x=&x;
```

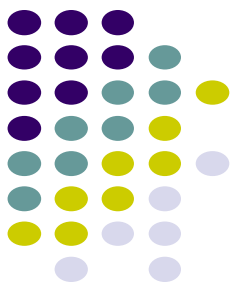


```
float salary=1200.00;
```

```
float *pt_sala;
```

```
pt_sala=&salary;
```

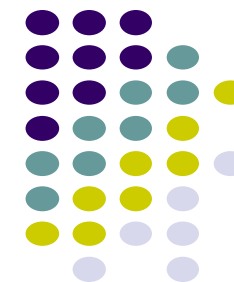

การแสดงผลในโปรแกรมโดยใช้ **pointer**

- การเขียนโปรแกรมเพื่อให้แสดงตำแหน่งในหน่วยความจำที่เก็บไว้ในตัวแปรพอยเตอร์
ออกทางหน้าจอ นั้น จะใช้คำสั่ง `printf` ตามปกติ แต่จะใช้รูปแบบการแสดงผลเป็น “%p”
ซึ่งใช้สำหรับการแสดงตำแหน่งหน่วยความจำในตัวแปรพอยเตอร์ โดยเฉพาะ

ตัวอย่างโปรแกรม


```
TC.EXE
File Edit Run Compile Project Options Debug Break/watch
Edit
Line 9 Col 18 Insert Indent Tab Fill Unindent C:PRO8_1.C
#include<stdio.h>
#include<conio.h>
main()
{
    int    Num;
    int    *N;
    Num = 1000;
    N = &Num;
    clrscr();
    printf("Address %p\n", &N);
    getch();
}
```

Watch

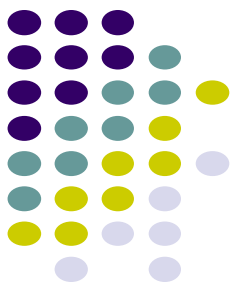
F1-Help F5-Zoom F6-Switch F7-Trace F8-Step F9-Make F10-Menu NUM

ผลลัพธ์ของโปรแกรม

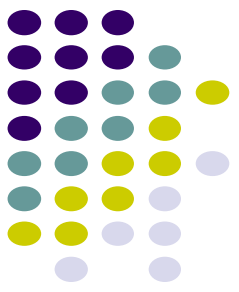
A screenshot of a Windows command prompt window. The title bar is blue and contains the text 'TC.EXE' and standard window control buttons (minimize, maximize, close). The main area is black with white text. The text 'Address FFD2' is displayed on the first line, followed by a horizontal line on the second line.

```
TC.EXE
Address FFD2
_
```


ตัวอย่างโปรแกรมโดยใช้เครื่องหมาย & กับตัวแปรพอยเตอร์

```
1  #include<stdio.h>
2  void main()
3  {
4      int x=17;
5      float salary=1200.00;
6      char letter='w';
7      int *pt_x;
8      float *pt_salary;
9      char *pt_letter;
10     .....
11     pt_x=&x;
12     pt_salary=&salary;
13     pt_letter=&letter;
14     printf("Address of x = %p \n",pt_x);
15     printf("Address of salary = %p \n",pt_salary);
16     printf("Address of letter = %p \n",pt_letter);
17 }
18
```


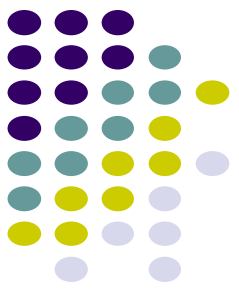
ตัวดำเนินการที่ใช้กับตัวแปรพอยเตอร์

2. แสดงค่าข้อมูลด้วย * (indirect operation)

- เครื่องหมาย * อ้างถึงข้อมูลหรือค่าที่เก็บไว้ในหน่วยความจำตำแหน่งที่ชี้ โดยสามารถหาค่าข้อมูลจากตำแหน่งในหน่วยความจำที่เก็บไว้ในตัวแปรพอยเตอร์ โดยการเขียนเครื่องหมาย * นำหน้าชื่อตัวแปรพอยเตอร์

วิธีการประกาศตัวแปร

```
variable= *pointer;
```


ตัวดำเนินการที่ใช้กับตัวแปรพอยเตอร์

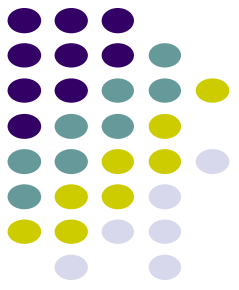
$PV = \&V;$

เครื่องหมาย “&” หมายถึง ที่อยู่ของ V (Address Operator)

$U = *PV;$

ดังนั้น หากเราต้องการอ้างอิงค่าของ V เราต้องใช้เครื่องหมาย “*” (Indirect Operator) ให้กับ Pointer แล้วนำค่าที่ได้ไปเก็บไว้ใน U

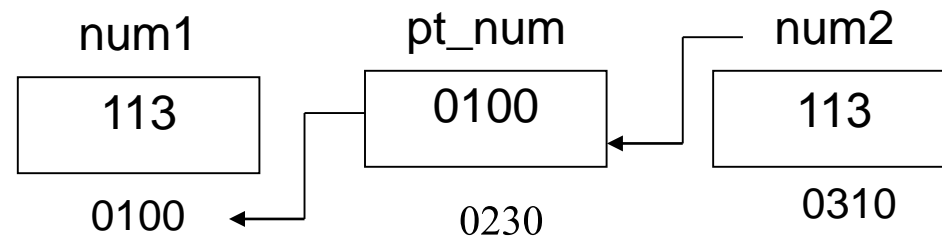
ดังนั้น U จะมีค่าเท่ากับ V

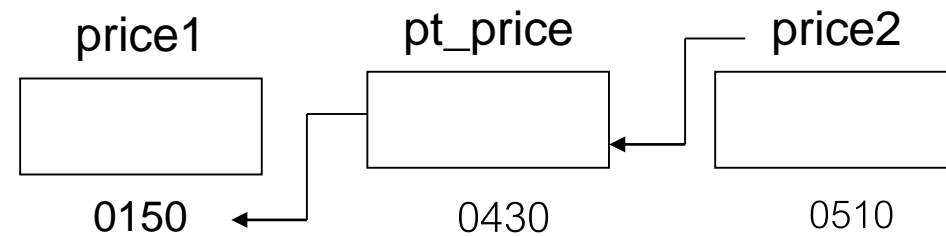
แสดงค่าข้อมูลด้วย * (indirect operation)

- ตัวอย่างการใช้เครื่องหมาย *

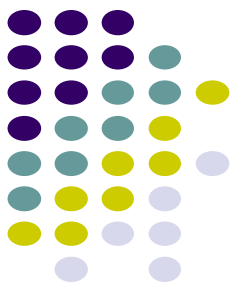
```
int num1=113,num2;  
int *pt_num;  
pt_num=&num1;  
num2=*pt_num;
```



```
float price1=4.85,price2;  
float *pt_price;  
pt_price=&price1;  
price2=*pt_price;
```


พอยเตอร์ (Pointer)

- ตัวอย่าง

```
int a,b,*c;
```

```
a=b=10;
```

```
printf("a=%d",a);
```

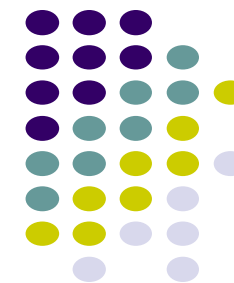
```
c=&a;
```

```
*c=21;
```

```
printf("a=%d",a);
```

เมื่อรันโปรแกรมนี้จะแสดงผลอย่างไร?

ตัวอย่างโปรแกรม

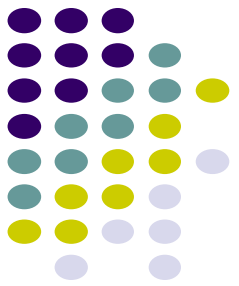


```
TC.EXE
File Edit Run Compile Project Options Debug Break/watch
Edit
Line 10 Col 30 Insert Indent Tab Fill Unindent C:PR08_2.C
#include<stdio.h>
#include<conio.h>
main()
{
    int    Num;
    int    *N;
    Num = 1000;
    N = &Num;
    clrscr();
    printf("Data %d\n", *N);
    getch();
}
```

Watch

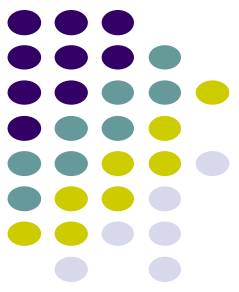
F1-Help F5-Zoom F6-Switch F7-Trace F8-Step F9-Make F10-Menu NUM

ผลลัพธ์ของโปรแกรม


```
C:\> TC.EXE  
Data 1000  
_
```

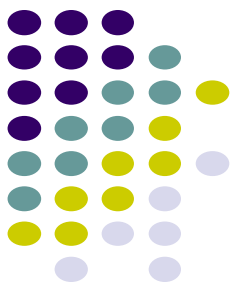

ตัวอย่างโปรแกรมโดยใช้เครื่องหมาย * กับตัวแปรพอยเตอร์

```
#include<stdio.h>
void main()
{
    int num1=113,num2;
    float price=4.85;
    char hint1='a',hint2;
    int *pt_num;
    float *pt_price;
    char *pt_hint1;

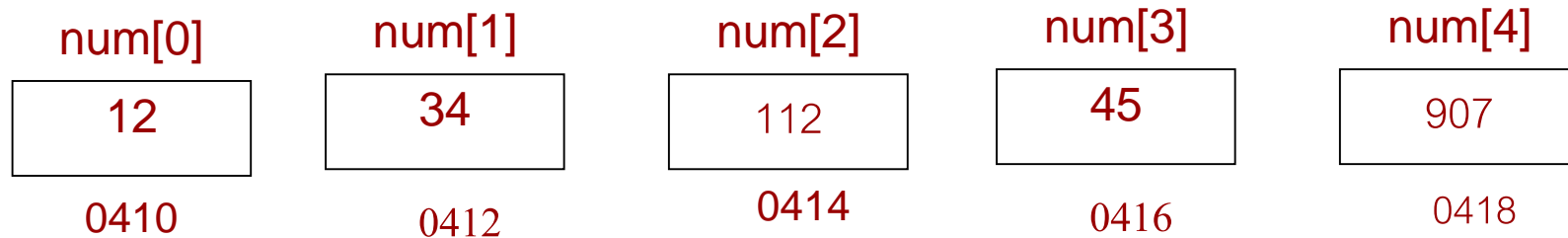
    pt_num=&num1;
    pt_price=&price;
    pt_hint1=&hint1;
    num2=*pt_num;
    hint2=*pt_hint1;
    printf("Variable of num2 = %d \n",*pt_num);
    printf("Variable of Price = %p \n",&pt_price);
    printf("Variable of hint2 = %c \n",hint2);
}
```


ตัวแปรพอยเตอร์กับอาร์เรย์

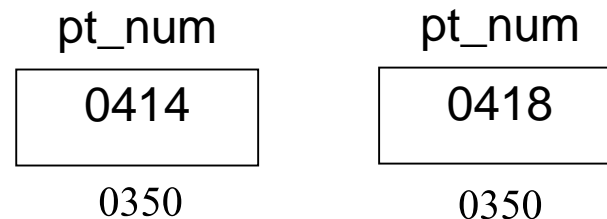
- กรณีของตัวแปรอาร์เรย์สามารถใช้ตัวแปรพอยเตอร์เพื่อหาตำแหน่งในหน่วยความจำของตัวแปรแต่ละตัวในตัวแปรอาร์เรย์ได้เช่นเดียวกัน คือ
- `int num[5]={12,34,112,45,907};`

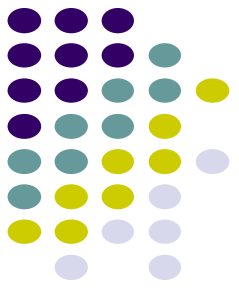
`int *pt_num;`

`pt_num=&num[2];`

`pt_num=&num[4];`

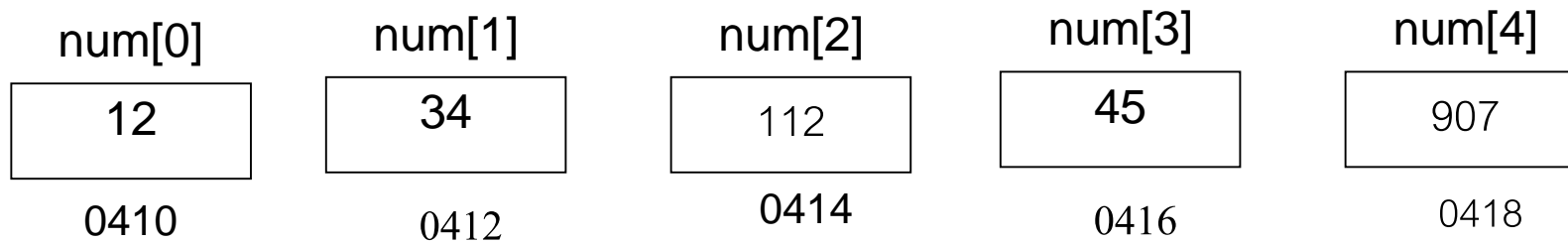

ตัวแปรพอยเตอร์กับอาร์เรย์

- `int num[5]={12,34,112,45,907};`

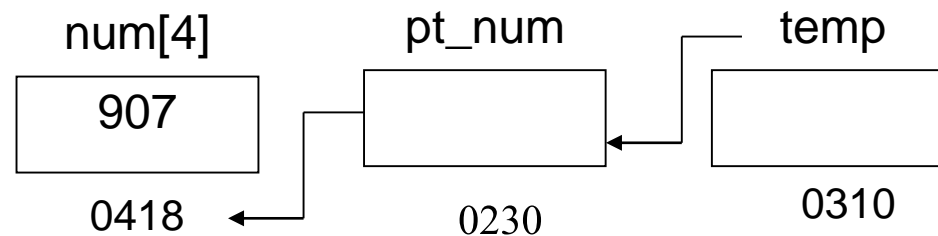
`int *pt_num;`

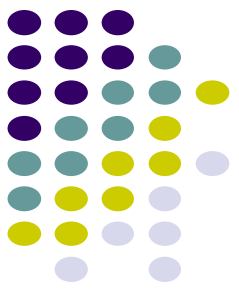
`int temp;`

`pt_num=&num[4];`

`temp=*pt_num;`

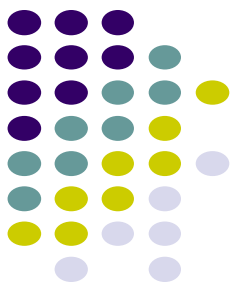

ค่าของ temp จะมีค่าเท่าใด?

ตัวอย่างโปรแกรมตัวแปรพอยเตอร์กับอาร์เรย์

```
#include<stdio.h>
int x[5]={11,43,523,789,101};
int *pt_1,*pt_2,*pt_3,*pt_4,*pt_5;
void main()
{
    pt_1=&x[0];
    pt_2=&x[1];
    pt_3=&x[2];
    pt_4=&x[3];
    pt_5=&x[4];
    printf("Address of x[0] = %p \n",pt_1);
    printf("Address of x[1] = %p \n",pt_2);
    printf("Value of x[2] = %d \n",*pt_3);
    printf("Value of x[3] = %d \n",*pt_4);
    printf("Value of x[4] = %d \n",*pt_5);
    x[3]=*pt_5; // กำหนดค่าของตัวแปรอาร์เรย์ x[3] ใหม่ด้วยข้อมูลที่เก็บไว้ในตัวแปรพอยเตอร์ pt_5
    printf("Value of x[3] = %d \n",x[3]);
}
```


ตัวแปรพอยเตอร์กับอาร์เรย์

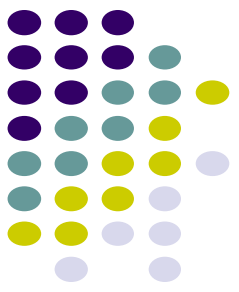
❖ สำหรับตัวแปรพอยน์เตอร์ (pointer) นั้น จะใช้ในการอ้างอิงตำแหน่งที่อยู่ (address) ของตัวแปรชุดหรืออาร์เรย์ (array) เพื่อนำที่อยู่ (address) หรือข้อมูล (data) ของตัวแปรนั้นมาแสดงผล

❖ ตัวอย่าง

```
int Serial_Number {100,200,300,400,500}
```

จำนวนข้อมูลที่อยู่ในอาร์เรย์ (Array)

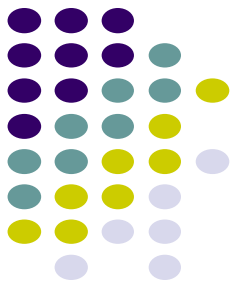
Serial_Num[0]	Serial_Num[1]	Serial_Num[2]	Serial_Num[3]	Serial_Num[4]
100	200	300	400	500

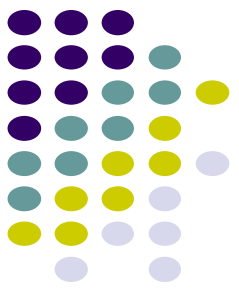
การอ้างอิงตำแหน่งในอาร์เรย์ผ่านตัวชี้

- นอกจากนี้ยังสามารถใช้พอยน์เตอร์แทนอาร์เรย์ การอ้างอิงค่าในอาร์เรย์โดยใช้ $a[i]$ สามารถใช้ $*(a+i)$
- เนื่องจากทุกครั้งที่อ้างอิงถึง $a[i]$ ภาษาซีจะทำหน้าที่แปลงเป็น $*(a+i)$ เพราะฉะนั้นการเขียนในรูปแบบใดก็ได้ให้ผลลัพธ์ในการทำงานเช่นเดียวกัน
- การอ้างอิงแอดเดรส เช่น $\&a[i]$ จะมีผลเท่ากับการใช้ $a+i$

การอ้างถึงตำแหน่งในอาร์เรย์ผ่านตัวชี้

- ในลักษณะเดียวกันการใช้งานพอยน์เตอร์ก็สามารถใช้คำสั่งในลักษณะอาร์เรย์ก็ได้ เช่น การอ้างถึง $*(pa+i)$ สามารถเขียนด้วย $pa[i]$ ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน
- สิ่งที่แตกต่างกันของอาร์เรย์และพอยน์เตอร์ คือ พอยน์เตอร์เป็นตัวแปร แต่อาร์เรย์ไม่ใช่ตัวแปร

การใช้งาน Pointer กับอาร์เรย์ 1 มิติ

- ตัวอย่าง

```
int x[3] = {10, 11, 12};
```

// Address ของอาร์เรย์ตัวที่ 0 ไม่ได้มีค่าเท่ากับ 10 แต่อาจมีค่าเป็น **FFF5** ขึ้นอยู่กับ
การจองหน่วยความจำ ณ ขณะนั้น

&x[0] และก็มีค่าเท่ากับ $x + 0$ // **FFF5**

&x[1] และก็มีค่าเท่ากับ $x + 1$ // **FFF7**

&x[2] และก็มีค่าเท่ากับ $x + 2$ // **FFF9**

x[0] และก็มีค่าเท่ากับ $*(x + 0)$ // 10

x[1] และก็มีค่าเท่ากับ $*(x + 1)$ // 11

x[2] และก็มีค่าเท่ากับ $*(x + 2)$ // 12

ตัวอย่างโปรแกรม รูป 8.3

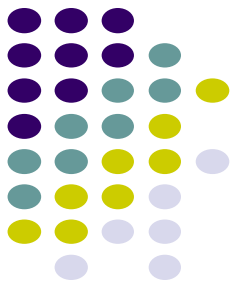
```
TC.EXE
File Edit Run Compile Project Options Debug Break/watch
Edit
Line 1 Col 18 Insert Indent Tab Fill Unindent * C:PRO8_3.C
#include<stdio.h>_
#include<conio.h>_
main()
{
    int    Serial_Num[5] = <100,200,300,400,500>;
    int    *ptr,i;
    ptr = &Serial_Num[0];
    clrscr();
    for ( i=0 ; i<=4 ; i++)
    {
        printf("Array[%d] Data %d Address %p \n",i,*(&ptr+i),&ptr+i);
    }
    getch();
}
```

Message

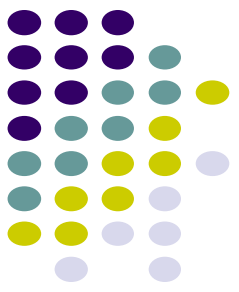
Compiling C:\TURBOC\2.01\PRO8_3.C:

F1-Help F5-Zoom F6-Switch F7-Trace F8-Step F9-Make F10-Menu NUM

ผลลัพธ์ของโปรแกรม

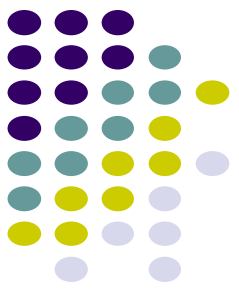


```
TC.EXE
Array[0] Data 100 Address FFD2
Array[1] Data 200 Address FFD4
Array[2] Data 300 Address FFD6
Array[3] Data 400 Address FFD8
Array[4] Data 500 Address FFDA
_
```


ประโยชน์ของ Pointer

- มีประโยชน์เมื่อต้องเขียนโปรแกรมจัดการกับโครงสร้างข้อมูลขนาดใหญ่ ที่มีข้อมูลจำนวนมาก การจัดเรียงหรือการประมวลผลต่อข้อมูล โดยใช้ pointer และ array แม้จะทำได้รวดเร็ว แต่ในกรณีที่มีข้อมูลจำนวนมาก การจัดเรียงหรือประมวลผลหากกระทำต่อตัวข้อมูลใน array โดยตรงจะยังช้าเกินไป
- หลีกเลี่ยงการใช้ array เก็บตัวข้อมูล เมื่อต้องการจัดเรียงหรือประมวลผลกับข้อมูล เราจะทำทางอ้อมโดยจัดเรียงหรือประมวลผลกับค่าของ pointer ที่ถูกชี้ซึ่งทำได้เร็วกว่าการกระทำกับข้อมูลโดยตรงมาก ทำให้การจัดการกับข้อมูลในโครงสร้างข้อมูลที่มีข้อมูลจำนวนมาก สามารถทำได้ด้วยความเร็วสูง

ประโยชน์ของของ **Pointer**

- **ข้อสรุปเรื่อง Pointer**
  - ทำหน้าที่ชี้ไปยังตำแหน่งเก็บข้อมูลในหน่วยความจำ
  - การประกาศ pointer ต้องกำหนด data type ด้วย
  - ใช้ pointer ชี้ไปยัง pointer หรือชี้ไปยัง array หรือ array ของ pointer ได้
  - การอ้างถึงตำแหน่งของตัวแปร ใช้เครื่องหมาย & หน้าตัวแปร pointer เช่น &pt
  - การอ้างถึงค่าในตัวแปร ใช้เครื่องหมาย * หน้าตัวแปร pointer เช่น *pt
  - pointer ที่ชี้ไปยัง pointer ใช้คอกกันสองตัว เช่น int **p